

Puka Kunstikool

Õppekava

2018

I ÜLDOSA

Õppekava koostamise põhimõtted ja seosed teiste dokumentidega.

Puka Kunstikooli töötajad juhinduvad õppetöö planeerimisel ja elluviimisel järgmistest alusdokumentidest:

- Puka Kunstikooli põhimäärus (kinnitatud Otepää Vallavolikogu määrusega nr)
- Puka Kunstikooli arengukava aastani 2021
- Põhiõppe ja ettevalmistuskursuse õppekavad
- Ainekavad
- Näidistööülesannete kogumikud
- Õpetajate töökavad

Puka Kunstikooli põhiõppe õppekava vastab Huviharidusstandardile (kinnitatud Haridus- ja teadusministri 21. 03. 2007 määrusega nr 24). Õppekava kirjutamisel on arvesse võetud Eesti elukestva õppe strateegiat aastani 2020. Üldpädevuste kirjeldamisel ja õppekava loimumist silmas pidades on lähtutud Põhikooli riiklikust õppekavast (kinnitatud Vabariigi Valitsuse 06. 01. 2011 määrusega nr 1). Põhiõppe õppekava väljatöötamiseks loodi rühm erialaõpetajatest, mille liikmed analüüsisid varasemat õppekava, hetkeolukorda ja tulevikueesmärke.

1. Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ja põhiülesanded

1.1 Puka Kunstikooli ülesandeks on luua võimalused laste ja noorte loomevõime avastamiseks ja kavakindlaks arendamiseks. Professionaalseks kunstiõppeks vajalike oskuste õpetamine ning kunstipubliku kasvatamine. Põhikooli riiklikus õppekavas on sõnastatud üldpädevused (ehk teadmiste, oskuste ja hoiakute kogumid), mis on olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Puka Kunstikool kujundab õpilastes üldpädevusi. Täpsemalt on põhiõppe eri vanuse – astmete õppetöö eesmärgid lahti kirjutatud ainekavades.

2. Õppekava põhimõtted

2.1 Kunstikooli ainekavad ei dikteeri kunstiainete vahendite, materjalide ja tehnika valikut, vaid annavad oskuste arendamiseks suunad ja tasemenõuded.

2.2 Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi.

3. Õppetöö korraldus

3.1 Vastuvõtt

Puka Kunstikooli ettevalmistuskursusele võetakse vastu lapsi alates 7. eluaastast kuni 10. eluaastani (I kl, II kl, III kl)

Põhiõppesse võetakse vastu lapsi alates 10. eluaastast (IV klass).

Kooli õpilaskond moodustatakse lapsevanema poolt esitatud avalduse alusel lastest ja noortest. Vormikohase avalduse esitamisega võtab lapsevanem (hooldaja) endale vastutuse

õpilase õppetulemuste, õppimiseks vajalike tingimuste loomise ja õppemaksu õigeaegse tasumise eest.

3.2 Õppeastmed

3.2.1 Ettevalmistuskursus: koosneb kuni neljast aastast eesmärgiga anda käelisi oskusi lastele, kes soovivad tegeleda kunstiga rohkem kui koolis võimalik. Ühtlasi valmistab eelkool ette õpilasi Puka Kunstikooli põhiõppe jaoks.

3.2.2 Põhikool: põhikool koosneb viiest kursusest.

Põhikooli V kursuse lõputööde kaitsmise järel antakse õpilasele lõputunnistus.

3.2.3 Järelkool: lapsed vanuses 16-18 aastat. Kunstikooli lõpetamise järel võimaldame tegelda kunstiga edasi neil, kes pole veel vastavas eas, et jätkata õpinguid kõrgema astme kunstikoolis või neil, kes on kunstiande avastanud hiljem või mõnel muul põhjusel sunnitud kunstikooli pooleli jätma.

3.3 Õppetöö maht

Põhiõpe kestab viis aastat. Õppetöö on jaotatud kaheks semestriks:

I semester 1. september – 23. detsember

II semester 1. jaanuar – 30. mai

Kummagi poolaasta lõpul toimub hindamine, lastele antakse tunnistused.

Koolivaheajad on üldhariduskoolis kehtestatud aegadel.

Kooliaasta lõpul toimub suvepraktika 3-5 päeva.

Tundide jaotus nädalas:

Õppeaine	Ettevalmistus-kursus	I kursus	II kursus	III kursus	IV kursus	V kursus
Joonistamine	0.5	1	1	2	2	2
Maalimine	0,5	1	2	2	3	3
Kompositsioon	Koos joonistamise ja maaliga	Koos joonistamise ja maaliga	Koos joonistamise ja maaliga	Koos joonistamise ja maaliga	Koos joonistamise ja maaliga	Koos joonistamise ja maaliga
Vormiõpetus	1	1	1	2	2	2
Kunstiajalugu		Kord kuus	Kord kuus	Kord kuus	Kord kuus	Kord kuus
Graafika	Kord kuus	Kord kuus	Kord kuus	Kord kuus	Kord kuus	Kord kuus
Kokku nädalas:	2 tundi	3	4	6	7	7

Õpetajal on õigus stuudiotundide asemel viia tund läbi õppeainega haakuvaid näitusi või muid kultuuri- ja õppeasutusi külastades.

3.4 Hindamine ja kooli lõpetamine

Hindamise eesmärk on toetada õpilase arengut, motiveerida õppijat ning anda alus õpilase järgmisele kursusele üleviimiseks.

Õpilaste teadmisi ja oskusi hinnatakse õppeperioodide (poolaasta, aasta) lõpul aineõpetaja poolt, samuti loominguulisel suvepraktikal, lõputööde kaitsmisel. Hindamine on 5-pallises hindamissüsteemis. Hinded kantakse iga aasta tunnistusele. Kooli lõpetamisel saab õpilane lõputunnistuse. Õpilane, kes on puudunud üle poole õppeajast, ei saa lõputunnistust, vaid tõendi, et ta on osalenud õppeprotsessis.

II AINEKAVAD

1. Joonistamine

Joonistamine on kõikide kujutava kunsti liikide põhialuseks. Joonistamine oli kunstiloomingu algmeks juba ürginimesel. Näiteks koopajoonistused Altamira grotis Põhja-Hispaanias. XV – XVI saj hakkas joonistamine kujunema iseseisvaks kunstiliigiks.

Joonistuste all ei mõelda üksnes joonistustena valminud kunstiteoseid, vaid ka maali, graafika ja skulptuuri eeltöödena teostatud harjutusi, eskiise ja visandeid.

Joonistamisel, nagu igal kunstiliigil on oma spetsiifiline käsituslaad, mis omakorda sõltub vastavast kultuuriajastust. Õppetöö huvides tuleb neist kõikidest õppida, sest neil on oma pedagoogiline tähtsus. Lõpptulemusena ei ole ju oluline, missuguses käsituslaadis joonistus on teostatud, vaid millist elamust ta vaatajale pakub.

O. Raunam

1.1.Eesmärgid

Peale praktilise tähtsuse, mida maalimine, eriti aga joonistamine paljudel kutsealadel omab, pakuvad need kunstiharud inimesele loominguilist elamust, esteetilist naudingut, nagu seda näiteks pakub muusika.

Joonistama ja maalima õpime mitte üksnes seepärast, et valmistume vastavaks elukutseks. Joonistamine arendab inimest vaimselt.

1.2. Õppemaht

Ettevalmistuskursusel 1 tund nädalas.

Põhiõppes 1-2 tundi nädalas.

1.3. Õppe sisu

Ettevalmistuskursus

Jälgides põhiõppe esimese ja teise kursuse õppekava tuleks õpetajal anda lihtsamaid ülesandeid ja teostada neid mängulises vormis.

Põhiõpe

I kursus

Tutvumine lapse eeldustega joonistamise osas ja tutvustada joonistusvahendeid: sütt, erineva tugevusega pliiatseid, pastelle, kustukumme, pabereid. Kõige esmased ülesanded on joonistamisel:

- a) joonistamine istudes
- b) joonistamine seistes
- c) pliiatsi käes hoidmise asendid
- d) suurussuhete mõõtmine pliiatsi abil, pikkus – laius suhete mõõtmine väljasirutatud käega
- e) ringi, kera joonistamine
- f) ruudu ja kuubi joonistamine
- g) ristküliku ja silindri joonistamine
- h) kolmnurga ja koonuse joonistamine

Lihtsate – ühest, kahest esemest koosnevate seadeldiste joonistamine. Juhendada tuleks esemete paigutust paberil, olenevalt silmapiirist ja vaatenurgast. Valgustus suunata ühelt

küljelt - see toob vormi paremini esile. Tuleb selgeks teha varjud – omavari, langev vari ja refleks valgel kipsil.

Esimesel kursusel sobib joonistuseks süsi. Sellega on kergem suurt tervikut tabada ja mitte liigselt detailidesse laskuda.

I kursuse suvepraktikal tuleks õppida silmapiiri määramist, kasutades viseerimisaknakest. Joonistada tuleks esialgu lahtist maastikku väheste detailidega.

II kursus

Tuleks kinnistada kõike varemõpitud. Oskuste kasvades saab joonistada keerulisema kujuga esemeid. Tähelepanu tuleb pöörata joonele. Joon kui kontuur, vormi jälgiv joon, joon pinna katjana. Pinna katmine graafiliselt ja maaliliselt. Tausta osakaal: tume objekt heledal taustal ja vastupidi. Perspektiiviõpetuse jälgimine – tooli, laua joonistamine. Silmapiiri ja koondumispunktide valik. Valgustatud kipsmudelite joonistamine, mis on eelõppeks portree joonistamisele.

Maastiku joonistamine **suvepraktikal** on elamust ja suurt huvi pakkuv töö. Maastiku joonistamine ja maastiku maalimine on vahetult omavahel seotud. Esialgu on lihtsam joonistada okaspuid. Nende geomeetrilist vormi on lihtsam märgata. Perspektiiviõpetus looduses – okaspuud esiplaanil ja okaspuud kaugemal.

III kursus

Uurimise objektiks on inimene. Esialgu huvitab pea anatoomia, kolju joonistused, proportsioonid, tahkpea ja näo osad. Eraldi tuleks joonistada kipsist nina, kõrva, suud. Sama õpivad ka skulptorid enne modelli järgi tööle asumist. Portree joonistamisel esialgu tuleks valida otse või profiilvaade, mis on lihtsamad joonistada. Paika tuleb panna suur vorm ja asend. Hiljem detailid allutada tervikule. Portree joonistamisel on olulised küsimused:

- a) paberile paigutus
- b) liigutus ja proportsioonid
- c) näo telgjoone määramine
- d) pea seos kaela ja õlavööndiga
- e) nina pikkus võrreldes laiusega, suunurkade märkimine nina suhtes, silmade vahe

Suvepraktikal joonistamisel tuleb maastik jagada esi-, kesk- ja tagaplaaniks.

Tuleks teha visandeid ja lühiajalisi töid inimestest, puudest, loomadest. Inimese kujutamise puhul pöörata tähelepanu käte joonistamisele. Visandite puhul kasutada sütt, sangviini, pastelle lisaks pliiatsile.

IV kursus

Portree joonistamise süvendamine. Poolfiguuri ja figuuri joonistamine. Rõhku tuleks panna poosi tabamisele, proportsioonide võrdlemisele. Paika tuleks panna suured vormid, mitte takerduda detailidesse. Seisvat figuuri on esialgu lihtsam joonistada. Stilisatsioon figuurist. Julgustada tuleks õpilast vormi deformeerima, omapoolset suhtumist töösse väljendades. Töötada tuleks vähemalt kolm seanssi või nii kaua kuni oskusi jätkub, et tööd mitte ära piinata. Vahelduseks joonistada ikka jällegi natüürmorti.

Suvepraktikal võib joonistada kinnist maastikku. Lähedal asuvaid puid, maju jne. Visandada loomi. Tuleks valida erinevaid kõrge ja madala silmapiiriga maastikke. Tehnikate valik on vaba.

V kursus

Lõpukursuse esimene poolaasta kulub lõputöö ettevalmistamisele. Tuleb koguda materjali ja seda visandada, üles joonistada. Joonistamine on eeltööks nii maali kompositsioonile, graafikatöödele kui ka skulptuurile. Esialgsele visandile järgneb täpsem joonistus. Kui tarvis, siis veel kavandi ruutudega suurendus vajalikus mõõtkavas. Sobiva tehnika, milles eeltööd teha, valib õpilane juba ise. Vahepeal tuleks teha lühemaajalisi fantaasiatöid.

Suvepraktika ei ole lõpukursusel enam kohustuslik.

Soovitavad õppetulemused

Peale viit aastat kunstikoolis käimist ja põhiprogrammi läbimist on õpilane saavutanud teatud oskuse näha ja ise kujutada soovitud. Kasutades eri võtteid ja tehnikaid oskab väärtustada joonistamise osa iseseisva kunstiliigina ja joonistamist kui eeltööd teistele kunstiliikidele.

Õppematerjalid:

O. Raunam „Joonistamise ja maalimise õpik“ Kirjastus ENSV Kunst, 1963

O. Rünk, E. Targo, K. Tihase „Joonestamise ja joonistamise põhikursus“, Eesti Riiklik Kirjastus, 1963

2. Maalimine

2.1. Eesmärgid

Maalimine on loominguline tegevus, kus värvitoonide ja joonistuse abil kas meeleliste tunnetusobjektide või ettekujutuse järgi luuakse tasapinnal vormi ja ruumi illusioon. Olulisim element on maalimisel värv, millega joonistuse, perspektiivi ning valguse ja varju kaudu antakse edasi ruumi ja vormi.

Maalimine on lapse üks tunde kasvatus osa. Värvide mõjutavad meid elus ebateadlikult. Koolis õpetame seaduspärasusi, kuidas teadlikult soovitud mõju saavutada.

2.2. Õppemaht

I -V kursusel on 2-3 maalimise tundi nädalas. Õppeaasta jaguneb kaheks semestriks:

I semester 1. september-23 detsember

II semester 1. jaanuar-30 mai

2.3. Õppe sisu

Ettevalmistuskursus

Mängulises vormis võetakse kolme aasta jooksul läbi põhiõppe I kursuse materjal, ülesanded. Õppetöö toimub rühmatundidena.

Põhiõpe

I kursus

Tutvumine värvidega. Värvide segamine ja lihtsad pinnakatte harjutused. Erinevate värvide tundmaõppimine ja värvinimedega pähe õppimine. Värvide omadused – soe ja külm, tume ja hele. Seda tuleb õpetada lihtsate seadeldiste maalimisega. Nagu joonistamiseski – kuup ja kera, kandiline ja ümmargune. Lihtsad natüürmordid eri värvide esemetega või toon-toonis. Tööde formaadid võiks olla vähemalt pool poognat. Esialgu kasutada kattevärvide, kas guašši või akrüüli. Lisaks ka akvarelli.

Suvepraktika on kursuse lõpus looduses Seal maalitakse tavaliselt akvarellvärvidega. Motiivid on samad mis joonistamisel. Avar maastik, kaugeneva silmapiiriga. Motiivi valimisel tuleb kasutada viseerimisaknakest.

Soovitavad õppetulemused

Õpilane omab ülevaadet kattevärvide ja akvarellitehnika tehnilistest võtetest;

Omab ettekujutust maali kompositsioonist – paigutusest.

Tunneb vastavale tehnikale vajalikke töövahendeid – pintsleid.

Tunneb värvide nimetusi.

II kursus

Kinnistada varem õpitut. Seadeldised maalimiseks võiks koosneda mitmekesisematest esemetest kui eelmisel kursusel. Süvendada tuleb värvide segamist. Maalida tuleb valgus, varju põhimõttel, suunates valguse küljelt. See toob vormi paremini esile. Sama tehakse ka joonistamisel. Jälgida tuleb värvide muutumist valguses ja varjus. Esimete paigutus – kompositsioon tuleks lasta lapsel ise otsustada, analüüsides kompositsiooni. Maalimisoskus on väike ja tööd saavad kiiresti valmis – umbes kahe seansiga. Aastas jõuab ligi 20 seadeldist maalida. Akvarellimisel tuleks alustada tööde paberile kleepimisega. Tuleb rääkida toonide muutumisest valguses ja varjus. Kasutada ka pastellvärvide.

Suvel on **suvepraktika**, kus akvarellid on asendamatud. Motiivid on samad mis joonistamisel.

Soovitavad õppetulemused

Oskab maalida keerukamaid seadeldisi – jäljendusülesandeid.

On õppinud kadreerima – suvepraktikal.

Oskab märgata ja kujutada perspektiivi – suvepraktikal.

Märgab mitmeplaanilisust: esi-, kesk- ja tagaplaani.

Oskab maalida valgust ja varju

III kursus

Maalimise ja joonistamise teemad on omavahel seotud. Kui joonistatakse kipspead, siis võiks seda ka maalida. Võiks ja peakski hakkama maalima modelli järgi. Esialgu portreed ja poolfiguuri. Maalida tuleks kattevärvidega – guaššidega ja akrüülidega. Akvarell on pikemaajaliseks tööks veel liiga keeruline ja tehniline. Akvarelliga võiks teha koloreeritud joonistusi ja visandeid. Kattevärvidega töötades kulub portree maalimiseks vähemalt kolm

seansi. Oluline on jälgida tervikut, mitte detailidesse takerduda. Paralleelselt portreega tuleks natüürmorte edasi maalida. Nüüd juba rikkalikumalt üles seatud kujul. Natüürmortide maalimisel tuleks tutvust teha õlivärvidega.

Suvepraktikal on motiivid samad mis joonistamisel. Akvarellide kõrval võiks kasutada ka pastelle ja guaššvärve.

Soovitavad õppetulemused

Natüürmortide maalimisel tuuakse olulist esile nii kompositsioonis kui ka värvidega.

Osatakse eristada värvuste kontrasti (kollane, sinine või punane, roheline).

Süvendatakse värvide segamise oskust.

Maalitakse peamiselt valguse-varju printsiibil, see on algajale lihtsam.

Akvarelltehnikas õpitakse joonist paberile kandma pintsliiga. Maalitakse märjalt märga ja laseerivas tehnikas.

IV kursus

Joonistamises kujutatakse pool- ja täisfiguuri. Sama tuleb teha ka maalil. Tuleks maalida nii seisvas kui istuvas poosis modelli. Soovitavalt erinevates huvitavates kostüümides. Süvitsi minekul tuleks jälgida iga õpilase arengut eraldi. Tuleks paika panna õiged proportsioonid – pea, keha, käte ja jalgade suurus. Mitte takerduda detailidesse. Nagu varem, tuleb maalida ka natüürmorte. Need tuleks üles seada sisuliselt huvitavalt, et need inspireeriks maalima. Õpilastele peaks andma suuremad vabadused värvidega ümber käimisel, et igatüüpe isikupära rohkem esile tuleks. Maaliseadeldisest võib välja kasvada kompositsioonitöö. Nüüd tuleb kasutada paralleelselt teiste värvidega õlivärve. Õlimaali tehnikat tundma õppides tuleb pähe õppida õlivärvide nimetused. Õpitakse segama pooltoone.

Suvepraktikal tuleb julgustada õpilasi tegema rohkem fantaasiaülesandeid.

Soovitavad õppetulemused

Neljanda kursuse läbinul peaks olema oskus ja julgus oma mõtteid kunstis väljendada.

V kursus

Juba õppeaasta alguses algavad ettevalmistused lõputöö tegemiseks. Valitakse lõputöö teema ja otsustatakse, mis tehnikas see teostatakse. Kogutakse materjali. Pildistatakse, käiakse raamatukogus, tehakse visandeid looduses, muuseumis või mujal. Suur tähtsus on õpilase isikupära väljatoomisel. Õpilast tuleb suunata teema valikul nii, et esile tuleksid tema töös kõik õpitud oskused, isikupära ja anne.

Kunstikooli lõpetaja kaitseb lõputööd hindamiskomisjoni ees.

Suvepraktikast osavõtt on vabatahtlik.

Õppematerjalid:

Oskar Raunam „Joonistamise ja maalimise õpik“, Kirjastus ENSV Kunst, 1963

Stephen Farthing „1001 maali, mida peab elu jooksul nägema“, Kirjastus Varrak, 2007

3. Kompositsioon

3.1 Eesmärgid:

Kompositsiooni eesmärgiks on siduda tervikuks teistes ainetes õpitud oskused ja teadmised. Kui ained (joonistamine, maalimine, skulptuur) annavad oskusi midagi kujutada, siis kompositsioonitunni eesmärgiks on neid oskusi ära kasutades midagi luua. Kompositsioon kui aine hõlmab endas katsetusi nii ratsionaalse suhtumisega kunstivoolude alalt nagu realism, fotorealism, kui ka meelte kaudu omandatavatelt ja tunnetatavatelt kunstivooludelt nagu impressionism, ekspressionism.

Arvestades mõistuse suurt osatähtsust laste üldhariduses, on soovitatav suurendada meeltega aistitava kunsti osatähtsust.

3.2 Õppemaht

I-V kursusel on 1-2 kompositsiooni tundi nädalas. Õppeaasta jaguneb kaheks semestriks:

I semester 1. september – 23. detsember

II semester 1. jaanuar – 30. mai

3.3 Õppe sisu

Ettevalmistuskursus

Kompositsiooniga on tihedalt seotud nii joonistamine, maalimine kui ka skulptuur. Õppides neid aineid, õpib laps mängulises vormis ka kompositsiooni.

Põhiõpe

I kursus

Kompositsiooniõpetus algab paberi, formaadi valikuga. Töö paigutusega. Kompositsiooni tööd on omaloomingulised, mitte maha joonistatud. I kursusel on ülesannetes oluline mängulisus ja fantaasia.

Teemad võiks olla mitmekesised:

- *kujutada ilmastikku, aastaaegu, päikesepaistet, kuuvalgust;
- *valida teemasid muinasjuttudest (joonistada peale jutu kuulamist);
- *joonistada fantastilisi loomi;
- *anda oskusi reaalse loomade, lindude, putukate kujutamisel;
- *värvuste abil kujutada meeolusid;
- *tutvustada lapsi inimese proportsioonidega;
- *tasapinnaline ja ruumiline proportsioon;

Tehnikatest võiks kasutada guašši, akrüüli, pappmašeed, savi.

Soovitavad õppetulemused

Õpilane on tutvunud mõistetega kompositsioon, põhivärvid, sekundaarvärvid, vastandvärvid, figuur, proportsioonid, detail, silmapiir ning saab aru nende mõistete sisust. Eristab sooje ja külmi toone, segab endale vajaliku värvuse kahest või enamast värvist, kasutab pildi sügavuse edasiandmiseks suurussuhete erinevusi esi- ja tagaplaanil.

II kursus

Samad põhimõtted, mis esimesel kursusel, kuid süvendatumalt. Eesmärgiks on panna last loovalt mõtlema ja kujundama, kasutades oma kunstioskusi. Tuleks tutvustada üldkompositsiooni teemasid:

- *sirgjoonte mõju pildil;
- *kaldjoonte mõju pildil;
- *piiratud pind, piiramata pind;
- *valgus ja vari;
- *perspektiivõpetus;
- *kontrasti kasutamine töös.

Tehnikatest kasutada kõiki põhitehnikaid ja segatehnikaid.

Soovitavad õppetulemused

Õpilane proovib ise välja mõelda rütme, lähtudes looduslikust või tehismaailmast; on tutvunud värvi kasutamise võimalustega; oskab näha erinevaid kontraste, on uurinud figuuri liikumist ja selle kujutamise võtteid; on tutvunud mõistetega: rütm, dünaamika, sümmeetria, ornament ja ornamentaalsus, lihtsustamine, koloriit, erinevad värvi- ja vormikontrastid, geomeetiline ja vabavormiline kompositsioon

III kursus

Süvendada eelnevalt õpitut. Peatähelepanu suunata inimese kujutamisele fantaasiaülesannetes. Maastiku kujutamine. Perspektiivi õpetus:

- *värvus ja vastandvärvus;
- *lihtne ja keerukas;
- *sümmeetriline vorm ja asümmeetriline vorm;
- *kõrge silmapiir, madal silmapiir.

Kajastada lastele olulisi sündmusi oma töödes: moeetendused, laulukonkursid, teatrietendused, riiklikud tähtpäevad.

Tehnikatest lisanduvad graafikatehnikad. Tööde formaat võiks suurened.

Soovitavad õppetulemused

Õpilane oskab:

kujutada fantastilisi olendeid ja ebaloomulikke suurusvahekordi - hiiglase erinevus väikesest inimesest;

karakteriseerida inimest;

kujutada psüühilisi seisundeid inimestel, väljendatud näoilmete ja liikumise abil;

karakteriseerida päevadest ja aastaegadest tingitud atmosfäärilisi olukordi (päikesepaiste, vihm, udu, tuisk, äike); kaunistada pinda faktuurirütmidega.

IV kursus

Kujutamine on tegelikkuse interpreteerimine, kus isikupära avaldub üldistuse määras. Püüda välja tuua iga lapse omapära, kasvatada lapses väljendusjulgust. Kujundada kompositsioone inimfiguuridega. Selgitada vastuolude olemust kompositsioonis ja vastuolude tasakaalustamist kolmanda neutraalse elemendiga.

- *üksik figuur ja figuurigrupid;
- *valgus, vari, pooltoonid;
- *sümmeetriline tasakaal ja ebasümmeetriline tasakaal;
- *formaadi valik, kuldlõige (väiksem osa suhtub suuremasse, nagu suurem osa tervikusse);

- *optilise illusiooni võtted;
- *temaatilise kompositsiooni loomine.

Soovitavad õppetulemused

Õpilane oskab:

skitseerida figuure, loomi, maastikku ja maju kompositsioonide jaoks vajaliku materjali kogumiseks;
teha silma ja käe arendamise eesmärgil visandeid enne pikemaajalise töö juurde asumist; tähelepanu pöörata õhuperspektiivi värvuste nüansseerimisele ja valguse-varju ärakasutamisele;
ideekavandite loomisel läbi töötada kompositsiooni üldskeemi, kasutades ekspressiivsuse saavutamiseks mitmesuguseid vahendeid, nagu vaatepunkti kauguse ja kõrguse mõju, vertikaal-, horisontaal- ja diagonaalsuuna mõju, täisnurga ja teravnurga all ristuvate joonte mõju, rahuliku tasakaalu ja dünaamika, sümboolika ja värvuste mõju;
luua kompositsioone vabalt valitud teemal.

V kursus

Eeltöö lõputöö tegemiseks. Maastiku, majade, loomade, inimeste skitseerimine kompositsiooni jaoks. Kompositsioon aitab esile tuua loometöö ideed, mõtet.

*heledad maalid, tumedad maalid

*keskendi esile toomine, tähelepanu punkti märkimine

Lõputöö tegemine.

Soovitavad õppetulemused

Õpilane kasutab lõputöö loomisel kõiki omandatud teadmisi ja oskusi, kombineerides tervikliku ja sidusa teose.

Õppematerjalid:

L.Lapin „Tühjus ja ruum“, Eesti Kunstiakadeemia, 2004

Ü. Linnuste „Värvid kodus“, Ajakirjade Kirjastus, 2005

E.Kärner „Kompositsiooniõpetus“, TEA Kirjastus, 2006

4. Vormiõpetus – skulptuur

4.1. Eesmärgid

Vormiõpetuse eesmärgiks on arendada lapse ruumilist mõtlemist, ruumitaju ja aidata kaasa kujutamisele paberil. Tutvumine kolmemõõtmeliste kunstiliste objektide ja nende loomise seaduspärasustega. Tutvustatakse vormide mitmekesisust ja samal ajal lihtsustamist. Õpitakse tunda plastilis-mahulise modelleerimise ja konstrueerimise võtteid ja vahendeid.

Vormiõpetus arendab vaatlus-, kujutamise- ja eneseväljendusoskust.

4.2. Õppemaht

I-V kursusel on 1-2 vormiõpetuse tundi nädalas. Õppeaasta jaguneb kaheks semestriks:

I semester 1. september – 23. detsember

II semester 1. jaanuar – 30. mai

4.3 Õppe sisu

Ettevalmistuskursusel tegeletakse samade asjadega nagu esimesel kursusel, kuid mängulisemas vormis ja aeglasemalt.

Põhiõpe

I kursus

Põhiliste modelleerimisvahendite ja -võtetega tutvumine. Tuleks hoida sidet I kursuse joonistamisega. Tunneb ära geomeetrilised kujundid ja voolib neid savist: kera, kuup, koonus, silinder. Leiab neile põhivormidele seoseid loodusest. Lihtsamate vormide kirjeldamine (sügavus, laius, kõrgus, osade omavahelised suurusuhted). Skulptuuri liigid ja mitmekesisus. Skulptuuri dekoratiivne ja tarbevorm.

Toetavateks teemadeks:

Savi omadused (erinevad olekud, kasutusviisid ja ettevalmistus)

Põhilised töövõtted: veeretamine, muljumine, lamedaks surumine ja venitamine, vormi ülesehitamine ja jälgimine erinevatest suundadest)

Lihtsamate vormidega esemete, taimede jms voolimine naturist

Jälgida tööülesannete valikul aastaaegu ja pühi.

Soovitavad õppetulemused

Tunneb ära geomeetrilised kujundid ja voolib neid savist: kera, kuup, koonus, silinder. Leiab neile põhivormidele seoseid loodusest. Lihtsamate vormide kirjeldamine (sügavus, laius, kõrgus, osade omavahelised suurusuhted). Skulptuuri liigid ja mitmekesisus.

II kursus

Eesmärgiks on süvendada õpitud ja laste arengut. Õpitakse uusi ka keerulisemaid töövõtteid. Arendada inimese tundmist selle vormilise külje pealt. Õpetada loomade kujutamist. Kuna laps näebki asju üsna lihtsalt, siis pööratagi tähelepanu esialgu detailidele. Hiljem jälle õpetada üldistamist. Selgitada, mis on mass ja maht, vorm ja ruum. Vormiloogika. Looduslike ja tehsvormide mitmekesisus, nende analüüs. Savi, kivi, liiva, kipsi, puidu, villa jm materjalide kasutamine skulptuuris. Tutvustada ja kasutada keerukamaid modelleerimise võtteid ja vahendeid. Tutvustada inimese propotsioone ja ülesehitust. Õpetada reljeefi ja selle liike. Reljeefi spetsiifika. Ruumiillusiooni loomine reljeefis. Valgus ja vari reljeefis. Võrreldes eelmise kursusega on valminud tööd viimistletumad ja teemakesksamad.

Soovitavad õppetulemused

Tugialuse (karkassi) kasutamine. Aluste tüübid. Pinnatöötlus, faktuuri ja tekstuuri kasutamine. Töövahendi jälje väärtustamine. Realistlikud ja fantastilise vormid ning nende ühendamise. Analüüsib oma loomingut.

III kursus

Jätub lapse arendamine tervikuna silmas pidades tema eelnevat õpingut skulptuuri alal. Teemadest peatähelepanu võiks olla inimesel. Nii nagu joonistamises on käsil kipsvormid ninast, suust, kõrvast – võiks skulptuuris teha neist kipsvormidest koopiaid. Tööde eksponeerimisel rõhutada valguse tähtsust vormil. Valguse kulg vormil, valguse nägemine. Valguse liigid (pehme, terav). Vormi rõhutamine valguse abil. Nagu joonistuses ja maalits tuleb tegeleda portree kujutamise ja maalis. Pea konstruktsioon. Näoosade analüüs. Näolihaste jaotumine. Juuste üldistatud kujutamine. Jäsemete ehitus ja plastika.

Õpetamine võiks vahelduda õpilase vabaloominguga, et mitte lasta kaotsi minna emotsionaalsusel.

Õppida oma savitöö kipsi valamist.

Soovitavad õppetulemused

Õpilane modelleerib inimpea osi ja pead, lähtudes proportsiooni- ja anatoomia reeglitest, valmistab kavandeid, oskab valmistada kipsisegu ning teab, kuidas käib kimpsvormi võtmine savitöölt.

IV kursus

Jätkeb figuuriga tegelemine nagu joonistamises ja maalimis. Inimkeha peamised mahulised vormid. Proportsiooniõpetus. Karkassi osatähtsus inim- ja loomafiguuri loomisel. Kujutada figure erinevates materjalides – savi, traat, paberimass, keraamiline savi. Vormi tahtlik deformeerimine. Omandada ja kinnistada teadmisi savitöö kipsi valamisest. Seostada vestlusi skulptuurist õpitud kunstiajalooaga.

Soovitavad õppetulemused.

Õpilane kasutab modelleerimisel õigeid töövõtteid, loob erinevatest materjalidest ruumilise vormilisi dekoratiivseid ja arhitektoonilisi objekte, on teadlik erinevate materjalide ja tehnikate kasutamise võimalustest

V kursus

Fantaasiatööd. Valikuvõimaluste paljususe loomine. Lahendusvariantide analüüsimine ja dialoog juhendajaga. Keskendumisvõime ja koormustaluvuse arendamine. Ettevalmistused lõputööks ja lõputöö tegemine.

Soovitavad õppetulemused

Loomingulise probleemi iseseisev püstitamine. Olulise ja ebaolulise eristamine. Materjali kogumine enne uut püstitatud ülesannet. Kavandi valmistamine ja vormistamine. Teose verbaalne analüüs. Lõputöö.

Õppematerjal:

G. Loogna „Plastiline anatoomia“, Eesti NSV Kunst, 1964

S.Simblet „Anatomy for the artist“, 2001

L.Rohlin „Keraamika käsiraamat“, Eesti Kunstiakadeemia, 2003

5. Kunstiajalugu

5.1 Õppekava ja õppeeesmärgid

Kunstiajaloo programmi eesmärgiks on esmase ülevaate andmine ainest Puka Kunstikoolis õppivatele alg- ja põhikooli õpilastele. Käsitletakse kronoloogiliselt peamiste kunstiajaloo perioodide sõlmteoseid- ja autoreid. Esmatähtis on huvi tekitamine aine vastu, laste emotsionaalsuse ergutamine. Oluline tahk on kunstiajaloo seostamine üldhariduskoolis õpitavate ainetega ja lapse enda elukogemustega, tema teadmistega oma kodukohast ja selle ümbrusest. Varasemate kunstiajaloo perioodide käsitlemisel leitakse pidevalt ühendusi meedia vahendusel tuttavate kaasaja kultuuri- ja kunstinähtustega, samuti muu eluga, et säiliks kontakt tänase maailma tegelikkusega. Kõikide kunstiajaloo etappide käsitlemisel

proovitakse leida seoseid ka teiste laste kunstikoolis õpetatavate ainetega ning nende endi loovtöödega. Kunstiajalugu on õppeaine, kust noor kunsti õppiv inimene saab inspiratsiooni ja eeskuju nii loomingulises, sisulises kui ka tehnilises plaanis.

Kunstiajaloo tunnid on näitlikustatud rohke pildimaterjaliga. Õppemeetoditest on õpetaja poolt uue materjali edastamise kõrval esiplaanil õpilaste aktiivne kaasamine aruteludesse: vaatlus, teoste analüüs ja diskussioon. Õpetatakse kõige iseloomulikuma kaudu, hoidudes koormamast lapsi rohkete faktide ja nimedega. Kunstiajaloo stiilidele ja ajastutele iseloomuliku väljatoomise kõrval saavad põhjaliku analüüsi osaliseks kunstiajaloo suurteosed, mille puhul räägitakse lahti kõik seonduvad aspektid: ajastuline taust, kunstniku eluseigid, teose ikonograafia, kunstiline teostus ja kompositsioon (näiteks Leonardo da Vinci „Püha õhtusöömaag“).

Oluliseks lõiguks üldise kunstiajaloo programmi sees on vähemalt kord aastas korraldatavad õppekäigud Tartu Kunstimuuseumi, tutvumaks sealsete kunsti väljapanekutega originaalide vahendusel.

I kursus

Kunsti põhimõisted: kunsti mõiste, kunsti liigid (maal, skulptuur, graafika, arhitektuur, kaasaja kunsti liigid), kunsti stiilid, kunsti tehnikad, kunsti teemad ehk žanrid.

Kunsti tekkimine: ürgne kunst, muistsed kõrgkultuurid (Mesopotaamia, Egiptus)

Antiikkunst: Vana-Kreeka, etruskid, Vana-Rooma

Varakristlik kunst

II kursus

Keskaeg: Bütsants, romaani ja gooti stiil (arhitektuur, sakraalne kunst)

Renessans Itaalias: arhitektuur, skulptuur ja maalikunst. Eel- ja vararenessanss. Kõrgrenessansi suurmeistrid.

Renessanss teistes Euroopa maades.

III kursus

Barokk, rokokoo ja klassitsism: arhitektuur, skulptuur ja maalikunst. Itaalia ja Hispaania barokk. Madalmaade olustikumaal, natüürmort ja portree.

Romantism ja realism.

Modernismi süünd: muutused 19. sajandi ühiskonnas ja teaduses, fotograafia- ja filmikunsti teke, impressionism, postimpressionism

IV kursus

Juugend, sümbolism, fovism, ekspressionism, futurism, dadaism, sürrealism, abstraktsionism, kubism jt.

Kunst pärast II maailmasõda: abstraktne ekspressionism, neodada, popkunst, minimalism ja opkunst, hüperrealism jne.

Kontseptualism, postmodernism jt kaasaja kunstinähtused (videokunst, installatsioon *performance* jm).

Uusmeedia, disain, arhitektuur tänapäeval.

5.2 Õppemaht

I -V kursusel on 1 kunstiajaloo tund kuus. Õppeaasta jaguneb kaheks semestriks:

I semester 1. september – 23. detsember

II semester 1. jaanuar – 30. mai

Soovitavad õppetulemused

- Kunstimõistete tundmine ja kasutada oskamine.
- Üldkunstiajaloo tähtsamate sündmuste ja autorite tundumine; nendevaheliste seoste loomine.
- Oskus tõmmata paralleele üldajaloo ja kunstiajaloo vahel (kunsti muutumine ajas).
- Orienteerumine kaasaegsetes kunstivooludes.
- Disaini funktsionaalsuse ja esteetilisuse tundmine.
- Maailma kunstipärandi tundmine antud temade raames.
- Kunstiteoste analüüsimise oskus.

Õppematerjalid

Põhimaterjalid:

Jaak Kangilaski „Üldine kunstiajalugu“, Kirjastus Kunst, 1998

Robert Cumming „Kunst“, Kirjastus Varrak, 2004

Tiiu Viirand „Kunstiraamat noortele“, Kirjastus Kunst, 1984

Eesti kunsti ajalugu (erinevad köited) 1999 – 2020, Eesti Kunstiakadeemia

Videofilmid ja-lõigud

Internet

Meetodid

Loengud, arutelud, loovülesanded, rühmatööd, viktoriinid jpm.

Teema	Tunni sisu/ alateemad	Märkused
Mis on kunst?	Arutame, mis võib olla üldse kunst. Kuidas kunst tekkis? Olulisemad baasmõisted (arhitektuur, skulptuur, maal, seinamaal, kiviaeg jms)	Lõimub üldajaloo ja eesti keelega.
Ürgaja kunst	Lascaux' ja Altamira koopamaalingud, vanad skulptuurid (Willendorfi Veenus), keraamika, kivirahnudest ehitised (Stonehenge, templid Maltal) Uued mõisted: ooker, ornamentika, tarbekunst, kromlehh, dolmen, menhir jt	Lõimub üldajaloo, geograafia, eesti keele ja käsitöö ning kunstiõpetusega.
Muistsed kõrgkultuurid: Mesopotaamia	Arhitektuurilised ja teaduslikud uuendused, Ištari värav, seitse maailmaimet: Babüloni rippaiad. Skulptuur. Ehtekunst (kuld), muistsed muusikariistad. Uued mõisted: sumerid, võlv, kaar, Babülon, tsikuraat, reljeef, kiilkiri, lüüra jt	Lõimub geograafia, üldajaloo, kirjanduse ja eesti keelega. Seosed muusikaajaloo.
Muistsed kõrgkultuurid: Egiptus	Egiptuse usund, skulptuur, maalikunst ja arhitektuur (Giza püramiid, Sfinks, Vaarao Tutanhmoni kuldmask, Nofretete büst, ehtekunst) Uued mõisted: vaarao, balsameerimine, mummia, püramiid, egiptuse poos, hieroglüüfid jt	Lõimub geograafia, üldajaloo, kirjanduse, eesti keele ja teoloogiaga.
Vana-Kreeka kunst	Üldised arengud matemaatikas, meditsiinis, filosoofias, teatrikunstis ja kirjanduses. Vana-Kreeka mütoloogia ja selle mõju kunstile. Vana-Kreeka perioodid kunstis (arhailine, klassikaline, hellenistlik) Skulptorid: Pheidias, Myron, Praxiteles, Lysippos jt. Teosed: Nike tempel, Parthenon, Odakandja, Milo Venus, Kettaheitja, vaasid (punase- ja mustafiguuriline)	Lõimub geograafia, üldajaloo, käsitöö, filosoofia, teoloogia, matemaatika, kirjanduse ja eesti keelega.

	<p>Pearõhk on skulptuuril ja arhitektuuril, sh võrdlevalt ajajärkudega ja varasemalt õpitud kõrgemate tsivilisatsioonidega.</p> <p>Uued mõisted: kouros, kore, arhailine, klassikaline, hellenism, meander, kuldlõige; ionia, dooria ja korintose stiil, sammas, sümmeetria, harmoonia</p>	
Etruskid	<p>Uuendused arhitektuuris, etruskide usk ja sellega seotud kunst. Rooma linna rajamise legend (Kapitooliumi emahunt)</p> <p>Uued mõisted: akvedukt, sarkofaag,</p>	Lõimub üldajaloo, geograafia, kirjanduse ja eesti keelega.
Vana-Rooma	<p>Uuendused arhitektuuris, skulptuur, maalikunst ja religiooni ning valitsejate mõjud.</p> <p>Teosed-ehitised: Pantheon, Colosseum, Caracalla termid, Pompeji, Herculaneum, Trajanuse sammas, Marcus Aureliuse ratsamonument,</p> <p>Uued mõisted: silindervõlv, tsement, kuppel, foorum, triumfikaar, fresko, natüürmort, mosaiik</p>	Lõimub üldajaloo, geograafia, eesti keele ja käsitööga.
Varakristlik kunst	<p>Antiikaja langus, kristliku kultuuriruumi, sh kunsti teke. Kirikutüübi väljakujunemine. Kristlikud sümbolid kunstis, nende teke ja tähendus.</p> <p>Ehitised-teosed: katakombid Roomas, Santa Constanza kirik Roomas, Santa Maria Maggiore kirik,</p> <p>Uued mõisted: katakomb, rotund, basiilika, lööv, valgusmik, põikihoone, pikihoone, apsiid,</p>	Lõimub üldajaloo, teoloogia, filosoofia ja eesti keelega.
Bütsantsi kunst	<p>Konstantinus I aegne kirikukunst Bütsantsis - mosaiigid, arhitektuur.</p> <p>Näiteks Sant Apollinare kirik Ravennas, Hagia Sophia katedraal Istanbulis (Konstantinoopol).</p>	Lõimub üldajaloo, teoloogia ja geograafiaga.

<p>Keskaeg: romaani kunst</p>	<p>Keskajale iseloomulik eluviis, üldine kultuuriline taust.</p> <p>Romaani kunsti tunnused. Ümarkaar. Sakraalne ja profaanne arhitektuur (kindlused, kirikud). Kirikukunst kui “vaeste piibel” Näited: Mainzi toomkirik, Pisa toomkirik ja kellatorn, Püha Markuse kirik Veneetsias, Bayeux’ vaip.</p> <p>Romaani stiil Eestis (ristisõjad): Valjala kirik, Võnnu kirik</p> <p>Uued mõisted: ümarkaar, portaal, piilar, kääbusgalerii, reliikvia, krüpt</p>	<p>Lõimub üldajaloo, Eesti ajaloo, geograafia, teoloogia, eesti keele ja kirjandusega.</p>
<p>Keskaegne kunst: gooti kunst</p>	<p>Gooti kunsti tunnused. Teravkaar. Areng realistlikku kujutluslaadi suunas (võrdlus romaani stiiliga).</p> <p>Näited: Jumalaema katedraal Pariisis (Notre Dame), Westminster Abbey Londonis, Kölni katedraal, Doodžide palee Veneetsias, Santa Maria Novella kloostrikirik Firenzes, Giotto, Pisano, Isenheimi altar, jt.</p> <p>Gooti stiil Eestis: Bernt Notke” Surmatants”, Niguliste kiriku peaaltar, Pühavaimu kirik Tallinnas, Tartu toomkirik, Tartu Jaani kirik</p> <p>Uued mõisted: teravkaar, haritorn, veesüliti, vitraaž, roosaken, interjööor, dekoratsioon, tahvelmaal, ikoon, tiibaltar, miniatuurmaal</p>	<p>Lõimub üldajaloo, Eesti ajaloo, geograafia, kunstiõpetuse, kirjanduse ja eesti keelega.</p>
<p>Renessansi sissejuhatus, vararenessans</p>	<p>Renessansi tunnused ja üldine olukord Euroopas. Humanis, antiikkunsti taassünd, maadeavastused, teaduse areng. Kunstniku tähtsus kasvab.</p> <p>Autorid: Masaccio, Botticelli, Donatello, Verrocchio jt.</p> <p>Uued mõisted: humanism, perspektiiv, pagupunkt, metseen jms</p>	<p>Lõimub üldajaloo, kunstiõpetuse, geograafia, teoloogia ja eesti keelega.</p>

Kõrgrenessanss	<p>Saavutatakse täius kujutavas kunstis. Rooma, Firenze, Veneetsia kunstnikud.</p> <p>Autorid: Leonardo da Vinci, Michelangelo, Raffael, Tizian, Giorgione jt</p> <p>Uued mõisted: reformatsioon, marmor</p>	Lõimub üldajaloo, kunstiõpetuse, geograafia, teoloogia ja eesti keelega.
Renessansi arhitektuur	<p>Renessansi arhitektuuri tunnused (antiigi mõjud ja uuendused).</p> <p>Autorid: Brunelleschi, Bramante, Michelangelo, Palladio jt</p> <p>Näited: Firenze toomkirik Santa Maria del Fiore, Palazzo Medici Riccardi, Palazzo Vecchio, Rooma Peetri kirik</p> <p>Uued mõisted: palazzo, trentraalehitis, palladianism</p>	Lõimub üldajaloo, kunstiõpetuse, geograafia, teoloogia ja eesti keelega.
Barokk, pärisbarokk, rokokoo	<p>Baroki teke, tunnused. Üldajalooline taust. Arhitektuur, arengud maalikunstis. Barokk Itaalias, Prantsusmaal, Hispaanias, Madalmaades (olustikumaal)</p> <p>Pilguheit rokokoo (Prantsusmaa, Marie Antionette): Fragonard, Falconet, Meisseni portselan, Sanssouci loss,</p> <p>Autorid: Bernini, Borromini, Caravaggio, El Greco, Velazques, Poussin, Lorrain, Rubens, van Dyck, Vermeer, Rembrandt, jt.</p> <p>Uued mõisted: keldriluugi valgus, vanaklassitsism, barokne realism</p>	Lõimub üldajaloo, geograafia, teoloogia ja kunstiõpetusega.
Klassitsism	<p>Klassitsismi tunnused. Üldajalooline taust. Antiigivaimustus.</p> <p>Autorid: Canova, Thorvaldsen, J. L. David</p> <p>Teosed: Madeleine'i kirik Pariisis, Pantheon Pariisis, Helsingi Toomkirik, Tartu vanalinn (Tartu ülikool), Brandenburgi väravad, Narva väravad, Saue mõis, Raikküla mõis, Riisipere mõis</p> <p>Uued mõisted: valgustus, ampiirstiil, idealiseerimine jms</p>	Lõimub üldajaloo, geograafia, teoloogia, kirjanduse ja kunstiõpetusega.

Romantism	<p>Romantismi tunnused, keskaja ihalus. Tööstusrevolutsioon jt muutused, sh teaduses, 19. sajandi Euroopas. Prerafaelitide kunst.</p> <p>Autorid: Delacroix, Géricault, Goya, Constable, Rossetti, Hunt, Millais, Burne-Jones, Waterhouse</p>	Lõimub üldajaloo, füüsika, geograafia, kirjandusega.
Realism	<p>Realismi tunnused. Uuendused maalikunstis. Barbizoni koolkond Prantsusmaal (vahetu side looduse ja talurahvaga)</p> <p>Autorid: Repin, Millet, Courbet, Corot jt.</p>	Lõimub üldajaloo, geograafia, bioloogia ja kunstiõpetusega.
Impressionism	<p>Tunnused ja kunstnikud. Uuendused optikas ja fotograafias - nende mõju kunstile. Tavainimese ja tavastseenide kujutamine.</p> <p>Autorid: Manet, Monet, Degas, Renoir, Rodin jt.</p> <p>Uued mõisted: õhu perspektiiv</p>	Lõimub füüsikaga (optika), üldajaloo, kunstiõpetusega.
Postimpressionism	<p>20. sajandi kunstivooludele alusepanijad. Postimpressionistide elulood, stiil ja mõju.</p> <p>Autorid: van Gogh, Gauguin, Cezanne, Toulouse Lautrec</p>	Lõimub üldajaloo, geograafia, kirjanduse ja filmikunstiga.
Sümbolism, juugendstiil.	<p>Sümbolismi tunnused, juugendstiili tunnused. Mütoloogia ja rahvusromantism kunstis.</p> <p>Autorid: Böcklin, Redon, Gaudi, Moreau, Munch, Gallen-Kallela jt Gaudi arhitektuur Barcelonas.</p> <p>Sümbolism Eestis: Oskar Kallis, Kristjan Raud jt</p>	Lõimub üldajaloo ja eriti tihedalt kirjandusega.
Fovism, ekspressionism	<p>Fovismi tunnused, ekspressionismi tunnused. Võrdlus. 20. sajandi poliitika mõjud kunstile.</p> <p>Rühmitus Die Brücke, rühmitus Der Blaue Reiter</p>	Lõimub üldajaloo, 20. sajandi poliitika, kunstiõpetusega.

	Autorid: Matisse, Derain, Kirchner, Marc, Macke, Kandinsky, Klee	
Kubism	Kubismi tunnused. Suurte autorite elulood. Mõju kunstile ja kultuurile. Geomeetiline lähenemine kompositsioonile. Autorid: Picasso, Barque Uued mõisted: kollaaž, analüütiline kubism, sünteetiline kubism	Lõimub üldajaloo, matemaatika ja kunstiõpetusega.
Futurism	Üle pika aja tekib jälle Itaalias uus kunstivool. Uuendusmeelsed noored. Pilk tulevikku, inspiratsioon tehnika mõjust. Autorid: Balla, Boccioni jt. Uued mõisted: futurism, manifest	Lõimub üldajaloo, matemaatika, fantastika ja kirjandusega.
Abstraksionism	Kuidas vaadata abstraktset kunsti? Miks pildil midagi ei kujutata? Abstraktse kunsti tunnused. Oskus seda vaadelda. Autorid: Kandinsky, Mondrian, Malevitš jt. Uued mõisted: geomeetiline abstraksionism, ekspressiivne abstraksionism	Lõimub üldajaloo, muusika, psühholoogia ja kunstiõpetusega.
Dadaism, sürrealism	Dadaismi esile kutsunud sündmused 20. saj alguses. Teatraalsus ja kolekunst. Protestikunst. Cabaret Voltaire. Sürrealism ja Sigmund Freud. Dadaistide ja sürrealismi vahelised seosed. Kujundite ja sümbolite tõlgendamine. Autorid: Arp, Duchamp, Ray, Dali, Miro, Magritten Ernst jt.	Lõimub üldajaloo, poliitika, kirjanduse, fantastika ja kriitilise mõtlemisega.

Modernistlik arhitektuur ja tööstusdisain.	<p>Funktionalism. Bauhaus. Uus mõtlemine tarbekunstis, moodsa disaini ja arhitektuuri sünd.</p> <p>Bauhausi mõjud Berliinis, Tel Avivis, Tallinnas jms.</p> <p>Olulised inimesed: Gropius, van der Rohe, Meyer</p>	Revolutsioon disainis. Oluline tänase keskkonna mõjutaja.
Eesti kunst enne II ms	<p>Eesti kunst 20. sajandi alguses: Laikmaa ja Raua ateljeekoolid, Riigi Kunsttööstuskool, Pallase Kunstikool (Konrad Mägi, Eduard Wiiralt jt), Eesti Kunstnikkude Rühmitus jms.</p> <p>Esimesed kunstinäitused Eestis.</p>	Lõimub üldkunstiajaloo, Eesti ajaloo, kirjanduse ja kunstiõpetusega.
Abstraktsionism pärast II ms	<p>Abstraktse kunsti areng pärast II ms. Uued suunad: värvivälja maalikunst ja tegevusmaal. Vastandumine propagandakunstile. USA esiletõus.</p> <p>Autorid: Pollock, Newman, Rothko,</p> <p>Uued mõisted: värvivälja maalikunst, tegevusmaal, propaganda</p>	<p>Õpilane mõistab II maailmasõja mõju ka end ümbritsevale disainile ja kunstile.</p> <p>Lõimub üldajaloo, geograafia ja poliitikaga.</p>
Minimalism, op-kunst	<p>Efektsus, ruumiga ja ruumilisusega töötamine. Inimese tajumeelega manipuleerimine. Värvusõpetuse ja värvusteooria olulisus.</p> <p>Autorid: Vasarely, Riley, Andre, Judd, Fontana, Flavin jt.</p>	Seotud füüsikaga (optika), kunstiõpetuse, matemaatika ja psühholoogiaga.
Neodada, popkunst	<p>Vastandumine elitaarsele minimalismile, abstraktsionismile jms. Rahvale arusaadav figuratiivne kunst. Tarbimisühiskonna mõjud.</p> <p>Aurotid: Warhol, Lichtenstein, Oldenburg, Rosenquist.</p> <p>Uued mõisted: siiditrükk, koomiks</p>	Ühiskond, poliitika.
Fotorealism	<p>Uued tehnoloogilised võimalused tegemaks fotograafiale ligilähedast kunsti. Nt Chuck Close, Richter, Estes</p>	Tehnika areng. Uued võimalused.

Land art, body art, process art, <i>performance</i> , Kontseptuaalkunst, installatsioon	Erinevate uute kunstistiilide kirjeldused. Muutused ühiskonnas 20 saj teisel poolel. Kunst hakkab rohkem sekkuma poliitikasse, kunstnikest saavad järjest enam aktivistid. Kunsti eesmärk muutub paljuski millegi kujutamisel arvamus avaldamiseks. Autorid: Ono, Abramovic, Walter de Maria, Goldsworthy, Smothson, Christo, Beuys	Ühiskonnakriitilisus, võrdõiguslikkus. Õpilane suudab mõista kontseptsiooni tähendust kaasaegses kunstis, mis on väga oluline kultuuriteadlikkuse seisukohast. Enamik inimesi ei mõista kaasaegset kunsti. Lihtsalt ei oskagi.
Postmodernism ja nüüdiskunst	Postmodernislik filosoofia ja maailmapilt kunstis. Postmodernismi tippteosed arhitektuuris. Graffiti. Koons, Hirst, Guerrilla Girls, Banksy jt	Lõimub üldajaloo, kaasaja küsimustega, kultuurilooa.
Postmodernism ja nüüdiskunst	Eestis. 80ndad, 90ndad, 21. saj Eesti kaasaegne kunst. Figureerimine Veneetsia biennaalil. Kunstnikud, kes tegutsevad mitmes meediumis (valdavad maalikunsti, videokunsti <i>performance</i> 'it). Interdistsiplinaarsus. Lapin, Toomik, Mäetamm, Semper, Norman, Lemsalu jt.	Lõimub üldajaloo, kaasaja küsimustega, kultuurilooa.
Keskkond, disain, visuaalne meedia	Linnaplaneerimine, arhitektuur, maastikuarhitektuur tänapäeval.	Oluline keskkonnateadlikkuse võtmes.
Keskkond, disain, visuaalne meedia	Disainiliigid. <i>Smart design</i> , Graafiline disain. Meediadisain.	Keskkond ja elustiil.

6. Graafika

6.1 Aine sisu ja õppe-eesmärgid

Graafikakursusel tutvustatakse praktiliste tööülesannete kaudu õpilastele kolme klassikalist estampgraafika (paljundatav trükigraafika) tehnikat: **materjalitrükki, linoollõiget ja kuivnõela.**

Õppeaine on vajalik kunstihariduse osana, mis annab õpilasele edaspidi parema orienteerumisoskuse kunsti valdkonnas, mõistmaks kunstinäitustel nähtavat ning ise oma loomingus kasutada erinevaid võimalusi.

Töö käigus puutub õpilane kokku järgmiste mõistetega: kõrgtrükk, sügavtrükk, trükiplaat ehk kliše, linoolinoad, graveerimise nõelad, tõmmis, sügavtrükipaber, trükipress, valts, graafiline leht, tiraaž, graafilise lehe signeerimise reeglid.

Teemad ja sidumine teiste õppeainetega.
Kõrgtrükitehnikad.

6.2 Õppemaht

I -V kursusel on 2 graafika tundi kuus. Õppeaasta jaguneb kaheks semestriks:

I semester 1. september – 23. detsember

II semester 1. jaanuar – 30. mai

* **Materjalitrükk** võimaldab katsetada erinevatest materjalidest ja ka esemetest jäljendite trükkimist. Kavandi põhjal otsustatakse, millistest materjalidest trükiplaat kokku pannakse – kas lõigatakse kujundid erineva faktuuriga pappidest või kombineeritakse lisaks näiteks nõõri, reljeefset riidet, pitsi vm lamedamat, enam- vähem sama paksusega materjali. Kujundid võib kleepida enne trükkimist papist alusele kinni või siis ka paigutada enne iga tõmmise võtmist uut moodi.

Vajalikud materjalid: Papp (silepapp, lainepapp), riie, pits, (varese)suled, nõõr, puulehed, liim, käärid, noad, klaasalused, valtsid, erinevat tooni õhemad paberid, kõrgtrükivärvid, kuivatusriiulid tõmmiste jaoks.

Teemanäited: stiliseeritud loom, looduspilt, abstraktne kompositsioon, õnnitluskaart

* **Linoollõige** on tehnika, kus kujutis graveeritakse linoolinugadega linooli sisse. Trükkimisel jätab paberile jäljendi kõrgem ehk lõikamata pind.

Teemanäited: rahvusliku ornamendiga järjehoidja, mustrid, loomad siluetina, eksliibris

Vajalikud materjalid: Linool, linoolinoad, kõrgtrükivärvid, valtsid, klaasalused värvide valtsimiseks, erinevat tooni õhemad paberid, trükipress, tõmmiste kuivatusalused

* **Sügavtrükitehnika.**

Kuivnõela tehnika puhul graveeritakse kujutis nõela abil plastiku sisse (klassikaliselt vaskplaadile). Trükkimiseks surutakse trükivärv plastikplaati graveeritud joonte sisse ning ülejaanud plaadipind pühitakse värvist puhtaks. Trükkimiseks kasutatakse eelnevalt vees leotatud ja seejärel ajalehtede vm imava paberi vahel parajalt niiskeks tahendatud spetsiaalset sügavtrükipaberit. Niiske paber võtab pressi surve all joontesse surutud värvi enda külge. Niisiis trükib sügav pind.

Teemanäited: Maastik, portree, karvane loom, kunstiajalooa seonduv teema, eksliibris, õnnitluskaart

Vajalikud vahendid: plastikplaadid graveerimiseks, graveerimisnõelad, sügavtrüki värvid ja paberid, ofsettpasta või trükimeedium, klaasalused, trükipress.

Graafikatehnikaid saab kasutada nii omaette teoste loomiseks kui ka kombineerimiseks mitmete teiste kunsti väljendusvahenditega. Näiteks saab kõrgtrükitehnika trükiplaadiga täiendada joonistamise, maalimise või kompositsioonitundides tehtavaid töid ja sügavtrükitehnikas trükkida aluspilt, mida hiljem akvarellmaalis lõpetada.

Õppematerjalid:

T. Nurk „Graafikatehnikad“, Eesti Riiklik Kirjastus, 1962

H. Läti „Eesti Graafika“, Eesti NSV Kunst, 1963

J. Hain „Eesti graafika 1900 – 1940“, Eesti Rahvusraamatukogu, 2008

T. Nurk „Valik XVI – XVIII sajandi graafikat Tartu Riikliku Ülikooli Teaduslikust Raamatukogust“, 1981